

Villámvédelemi Kockázatelemzés

**Ágfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat
Ágfalvi Váci M. ált. iskola**

**9423 Ágfalva Váci M. u. 1. Hrsz. 484
Villámvédelmi és földelési
Tervdokumentációjához**

az IEC 62305-2: 2011(2012) nemzetközi szabvány
Magyarország ország specifikus függelékeinek figyelembe vételével
a: MSZ EN 62305-2 nemzeti szabvány szerint

A kockázatelemzés megbízója (Vevő)

Ágfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat

A projekt, melyet a becslés érint

Ágfalvi Váci M. Általános Iskola

9423 Ágfalva Váci M. u. 1. Hrsz. 484

Tartalomjegyzék

1. Előszó
2. Jogi előírások
3. Szabványi alapok
4. A figyelembe veendő kockázatok kiválasztása
5. Általános adatok a(z) iskola épület védelem nélkül változathoz
6. Csatlakozó vezetékek
- 6.1 Adatok a(z) földkábel csatlakozó vezetékhez
7. Kockázat
- 7.1 Az R1 kockázat kiértékelése, emberi élet elvesztésének kockázata
8. Általános adatok a(z) iskola épület védelemmel változathoz
9. Csatlakozó vezetékek
- 9.1 Adatok a(z) földkábel csatlakozó vezetékhez
10. Kockázat
- 10.1 Az R1 kockázat kiértékelése, emberi élet elvesztésének kockázata
11. Általános információk

1. Előszó

A villámcsapás okozta károk megelőzéséhez a védendő objektumokon célirányos védelmi intézkedések szükségesek. A villámkutatás folyamatosan haladó tudományos felfedezései segítségével a villámvédelmi szabványokat is ehhez az állapothoz illesztették. A szabványban ismertetett kockázat-kezelésnek egyik részét képezi a kockázatelemzés, amelynek segítségével az építmény villámcsapás elleni védelmi követelményeit meg lehet határozni. A kockázat nagyságát a földrajzi elhelyezkedés, a kár forrása, a kár oka, valamint a kár fajtája határozza meg. A kár forrása a villám becsapási talppontjára vonatkozik. A villámcsapás okozta kár nagysága az építmény, és a szomszédos építmények tulajdonságaitól függ. Azonban a minősítés során az ellátó vezetékeket sem szabad figyelmen kívül hagyni. A kockázatértékelés során a kár okok három alaptípusát különböztetjük meg. Ezek az élőlények sérülésére, a fizikai károkra, valamint a villamos és elektronikus rendszerek kiesésére vonatkoznak. A károk okaiból különböző kárfajták erednek, melyek mind a védendő objektumon belül, mind akörül is felléphetnek. Az ebből eredő veszteségek magától az objektum tulajdonságától és annak tartalmától függetlenek.

A károk fajtáit a következőképpen különböztetjük meg:

L1: Emberi élet elvesztése

L2: Közszolgáltatás kiesése

L3: Kulturális örökség elvesztése

L4: Gazdasági érték elvesztése

Az éves veszteségek nagyságából adódik az R kárkockázat mértéke. A kockázatokat a következőkre osztjuk:

R1: Emberi élet elvesztésének kockázata;

R2: Közszolgáltatás kiesésének kockázata;

R3: Kulturális örökség elvesztésének kockázata;

R4: Gazdasági érték elvesztésének kockázata;

A kockázatkezelés célja, hogy azt a kockázatot, mely villámcsapás hatására alakul ki egy épület számára, célzott védelmi intézkedésekkel csökkentsük egy elfogadható kockázati értékre.

2. Jogi kötelezettségek

A függelékben elvégzett kockázatelemzés az épület üzemeltetőjének, tulajdonosának, vagy egy olyan szakembernek az adataira támaszkodik, melyek közelítőek, kiértékeltek, vagy a helyszínen határozták meg azokat. Rámutatunk arra, hogy ezeket az adatokat az értékelés után még egyszer ellenőrizni kell.

A DEHNsupport szoftver által a számítás során használt eljárást a szabványból (IEC 62305-2; DIN EN 62305-2

(VDE 0185-305-2); CEI EN 62305-2; BS EN 62305-2; ČSN EN 62305-2; MSZ EN 62305-2; STN EN 62305-2; ÖVE/ÖNORM EN 62305-2) vezettük le.

Az összes paraméter megfelel a szabványi követelményeknek. Nyomatékosan utalunk arra, hogy a szabványi

rövidítések a nyomtatvány következő részében a jobb érthetőség érdekében részben át lettek nevezve.

Rámutatunk arra, hogy az összes feltevés, melléklet, ábra, rajz méret, paraméter, valamint eredmény semmilyen jogi kötelezettséggel nem rendelkezik a kockázat-értékelést végző személy számára.

3. Szabványi alapok: Magyarország

A(z) MSZ EN 62305 szabványsorozat a következő részekből áll:

-MSZ EN 62305-1 „Villámvédelem – 1. rész: Általános alapelvek“

-MSZ EN 62305-2 „Villámvédelem – 2. rész: Kockázatkezelés“

-MSZ EN 62305-3 „Villámvédelem – 3. rész: Építmények fizikai károsodása és életveszély“

-MSZ EN 62305-4 „Villámvédelem – 4. rész: Villamos és elektronikus rendszerek épületekben“

4. A figyelembe veendő kockázatok kiválasztása

A következőkben ismertetett kockázatelemzés során a 02/019 – iskola épület projektben a következő kockázatokat vettük figyelembe.

R1: Emberi élet elvesztésének kockázata

5. Az épület általános adatai

iskola épület védelem nélkül változat

Td Zivataros napok évenkénti száma 24 nap

Ng Villámsűrűség 2,4 per km₂ / év

Az épület méretei

Lb hosszúság 85 m

Wb szélesség 40 m

Hb magasság 11,55m

Hpb a létesítmény legmagasabb pontja 11,55 m

Gyűjtőterület

Ad közvetlen villámcsapás gyűjtőterülete 3.400 m₂

Am közvetett villámcsapás gyűjtőterülete 11.560.000 m₂

Cdb elhelyezkedési tényező 0,5

Az építmény legfeljebb azonos magasságú objektumokkal, pl. fákkal van körülvéve

ND építményt érő villámcsapások száma 0,010726 1/év

NM építmény környezetét érő villámcsapások száma 0,613154 1/év

6. Adatok a csatlakozó vezetékekhez

6.1 Adatok a(z) földkábel csatlakozó vezetékhez

Vezeték fajtája Földkábel

Lc Vezeték hossza 1000 m

rho Talajfelszín fajlagos ellenállása 500 Ωm

Al közvetlen villámcsapások gyűjtőterülete 21958 m₂

Ai közvetett villámcsapások gyűjtőterülete 559017 m₂

Cd elhelyezkedési tényező 0,5

Az építmény legfeljebb azonos magasságú objektumokkal, vagy fákkal van körülvéve

Ce Környezeti tényező 0,5

Elővárosi környezet (az épületek 10 m-nél alacsonyabbak)

Ct Transzformátor 1

Csak csatlakozó vezeték - vezeték transzformátor nélkül

NL építményt érő villámcsapások száma 0,02635 1/év

NI építmény környezetét érő villámcsapások száma 0,67082 1/év

Adatok a legközelebbi, a vezetékekkel összekötött létesítményről

La hossz 0 m

Wa szélesség 0 m

Ha magasság 0 m

Hpa legmagasabb pont 0 m

Cda Az összekötött létesítmény elhelyezkedési tényezője 1

Magában álló építmény: nincs más objektum a közelben

Aa Az összekötött létesítmény gyűjtőterülete 0 m

NDa Villámcsapások gyakorisága 0 1/év

7. A kiválasztott kockázatok kiértékelése

7.1 Az R1 kockázat kiértékelése, emberi élet elvesztésének kockázata iskola épület védelem nélkül változat

Általános:

Az R1 kockázat az emberi élet kárforrásnak megfelelő veszélyeztetése által bekövetkezett elvesztését adja meg. Emberi élet elvesztése mind az épületen belül, mind azon kívül megtörténhet a villámhatás által okozott érintési és lépésfeszültség következtében. De akár fizikai behatások, mint pl. tűz, robbanás is okozhatják az emberi élet elvesztését.

A(z) **iskola épület védelem nélkül változat** R1 kockázatának értékelése

A számítással meghatározott **R1 kockázat = 1,85654226E-5**

R1 = 1,85654226E-5 > RT 1E-5

Mivel a kockázat az R_T elfogadható kockázat értéke felett van, (további) védelmi intézkedéseket kell telepíteni.

Az R1 kockázat a következő kockázati összetevőkből áll:

RA 1,0726E-9

Az élőlényeknek az építményen kívül a 3 m-ig terjedő sávban az érintési és lépésfeszültségből származó sérüléséhez tartozó összetevő

(Az építményt érő villámcsapások következtében).

RB 5,363E-6

Az építményben veszélyes szikrázás következtében kialakuló – esetleg a környezetet is

veszélyeztető - tűz vagy robbanás miatt fellépő fizikai károsodáshoz tartozó összetevő

(Az építményt érő villámcsapások következtében).

RC 0

A belső rendszerek olyan meghibásodásához tartozó összetevő, amelyet az elektromágneses villámimpulzus idéz elő

(Az építményt érő villámcsapások következtében).

RM 0

A belső rendszerek olyan meghibásodásához tartozó összetevő, amelyet az elektromágneses villámimpulzus idéz elő

(Az építmény közelében történő villámcsapások következtében).

RU 2,635E-8

Az élőlényeknek az építménybe belépő vezetékek által bevezetett villámáramok következtében az építményben megjelenő érintési és lépésfeszültségből származó sérüléséhez tartozó összetevő (Az építményhez csatlakozó hálózatot érő villámcsapások következtében).

RV 1,3175E-5

A belépő hálózat által bevezetett villámáram okozta fizikai károsodáshoz tartozó összetevő (Az építményhez csatlakozó hálózatot érő villámcsapások következtében).

RW 0

A belépő vezetékekben indukált, és az építménybe bevezetett túlfeszültségek által a belső rendszerek meghibásodásához tartozó összetevő (Az építményhez csatlakozó hálózatot érő villámcsapások következtében).

RZ 0

A belső rendszerek olyan meghibásodásához tartozó összetevő, amelyet a belépő vezetékekben indukált, és az építménybe bevezetett túlfeszültségek idéznek elő (Aufgrund von Blitzeinschlägen neben der eingeführten Versorgungsleitung).

8. Az épület általános adatai

iskola épület védelemmel változat

Td Zivataros napok évenkénti száma 24 nap

Ng Villámsűrűség 2,4 per km_c / év

Az épület méretei

Lb hosszúság 85 m

Wb szélesség 40 m

Hb magasság 11,55 m

Hpb a létesítmény legmagasabb pontja 11,55 m

Gyűjtőterület

Ad közvetlen villámcsapás gyűjtőterülete 3.400 m_c

Am közvetett villámcsapás gyűjtőterülete 11.560.000 m_c

Cdb elhelyezkedési tényező 0,5

Az építmény legfeljebb azonos magasságú objektumokkal, pl. fákkal van körülvéve

ND építményt érő villámcsapások száma 0,010726 1/év

NM építmény környezetét érő villámcsapások száma 0,613154 1/év

9. Adatok a csatlakozó vezetékekhez

9.1 Adatok a(z) földkábel csatlakozó vezetékekhez

Vezeték fajtája Földkábel

Lc Vezeték hossza 1000 m

rho Talajfelszín fajlagos ellenállása 500 Ωm

Al közvetlen villámcsapások gyűjtőterülete 21958 m_c

Ai közvetett villámcsapások gyűjtőterülete 559017 m_c

Cd elhelyezkedési tényező 0,5

Az építmény legfeljebb azonos magasságú objektumokkal, vagy fákkal van körülvéve

Ce Környezeti tényező 0,5

Elővárosi környezet (az épületek 10 m-nél alacsonyabbak)

Ct Transzformátor 1

Csak csatlakozó vezetékek - vezetékek transzformátor nélkül

NL építményt érő villámcsapások száma 0,02635 1/év

NI építmény környezetét érő villámcsapások száma 0,67082 1/év
Adatok a legközelebbi, a vezetékekkel összekötött létesítményről
La hossz 0 m
Wa szélesség 0 m
Ha magasság 0 m
Hpa legmagasabb pont 0 m
Cda Az összekötött létesítmény elhelyezkedési tényezője 1
Magában álló építmény: nincs más objektum a közelben
Aa Az összekötött létesítmény gyűjtőterülete 0 m₂
NDa Villámcsapások gyakorisága 0 1/év

10. A kiválasztott kockázatok kiértékelése

10.1 Az R1 kockázat kiértékelése, emberi élet elvesztésének kockázata iskola épület védelemmel változat

Általános:

Az R1 kockázat az emberi élet kárforrásnak megfelelő veszélyeztetése által bekövetkezett elvesztését adja meg.

Emberi élet elvesztése mind az épületen belül, mind azon kívül megtörténhet a villámhatás által okozott érintési és lépésfeszültség következtében. De akár fizikai behatások, mint pl. tűz, robbanás is okozhatják az emberi élet elvesztését.

A(z) **iskola épület** védelemmel változat R1 kockázatának értékelése

A számítással meghatározott **R1 kockázat = 1,4697131E-6**

R1 = 1,4697131E-6 < RT 1E-5

Mivel a kockázat az R_T elfogadható kockázat értéke alatt van, az épület e kárfajtát tekintve megfelelően védve van.

A kockázat csökkentése érdekében a következő intézkedéseket választottuk:

pB Villámvédelmi rendszer 0,2

LPS IV védelmi osztály

pEB Villámvédelmi potenciál-kiegyenlítés 0,03

Potenciál-kiegyenlítés az LPL III, vagy IV védelmi osztályokhoz

Az R1 kockázat a következő kockázati összetevőkből áll:

RA 1,0726E-9

Az élőlényeknek az építményen kívül a 3 m-ig terjedő sávban az érintési és lépésfeszültségből származó sérüléséhez tartozó összetevő

(Az építményt érő villámcsapások következtében).

RB 1,0726E-6

Az építményben veszélyes szikrázás következtében kialakuló – esetleg a környezetet is

veszélyeztető - tűz vagy robbanás miatt fellépő fizikai károsodáshoz tartozó összetevő

(Az építményt érő villámcsapások következtében).

RC 0

A belső rendszerek olyan meghibásodásához tartozó összetevő, amelyet az elektromágneses villámimpulzus idéz elő (Az építményt érő villámcsapások következtében).

RM 0

A belső rendszerek olyan meghibásodásához tartozó összetevő, amelyet az elektromágneses villámimpulzus idéz elő (Az építmény közelében történő villámcsapások következtében).

RU 7,905E-10

Az élőlényeknek az építménybe belépő vezetékek által bevezetett villámáramok következtében az építményben megjelenő érintési és lépésfeszültségből származó sérüléséhez tartozó összetevő (Az építményhez csatlakozó hálózatot érő villámcsapások következtében).

RV 3,9525E-7

A belépő hálózat által bevezetett villámáram okozta fizikai károsodáshoz tartozó összetevő (Az építményhez csatlakozó hálózatot érő villámcsapások következtében).

RW 0

A belépő vezetékekben indukált, és az építménybe bevezetett túlfeszültségek által a belső rendszerek meghibásodásához tartozó összetevő (Az építményhez csatlakozó hálózatot érő villámcsapások következtében).

RZ 0

A belső rendszerek olyan meghibásodásához tartozó összetevő, amelyet a belépő vezetékekben indukált, és az építménybe bevezetett túlfeszültségek idéznek elő (Aufgrund von Blitzeinschlägen neben der eingeführten Versorgungsleitung).

11. Általános információk

11.1 A külső villámvédelem komponensei

A külső villámvédelem kialakítása során felhasznált komponenseknek meg kell felelniük bizonyos mechanikai és villamos követelményeknek, amelyek az MSZ EN 50164-x szabványsorozatban vannak rögzítve. Ez a szabványsorozat az alábbi részekből áll:

- MSZ EN 50164-1:2009 Összekötő elemek követelményei
- MSZ EN 50164-2:2009 A vezetők és a földelők követelményei
- MSZ EN 50164-3:2009 Az összecsatoló szikraközök követelményei
- MSZ EN 50164-4:2009 Vezetőtartók követelményei
- MSZ EN 50164-5:2009 A földelők ellenőrzési aknáinak és a földelők tömítéseinek követelményei

11.1.1 MSZ EN 50164-1:2009 Összekötő elemek követelményei

Az összekötő elemekkel, mint például a kapcsokkal szemben támasztott követelmények az MSZ EN 50164-1 szabványban vannak rögzítve. Ez a külső villámvédelmet kivitelező villamos szakember számára azt jelenti, hogy az összekötő elemeket a beépítés helyén várható terhelés alapján kell kiválasztani (H vagy N változat). Így például felfogó csúcs esetében (100%-os villámáram) H (100 kA) terhelhetőségű kapcsolót kell választani, míg a felfogóháló vagy földbe történő bevezetés esetén (a villámáram már több ágára eloszlott) N (50 kA) terhelhetőségű kapcsolót kell választani.

A fenti különböző terhelhetőségeknek megfelelő alkalmazást gyártói vizsgálati jegyzőkönyvekkel kell igazolni.

11.1.2 MSZ EN 50164-2:2009 A vezetők és a földelők követelményei

A vezetőkkel szemben, mint pl. felfogó- és levezetőkkel illetve földelővezetőkkel szemben az MSZ EN 50164-2

konkrét követelményeket támaszt. Ezek a következőképpen foglalhatók össze:

- mechanikai tulajdonságok (minimális folyási- és szakítószilárdság),
- villamos tulajdonságok (maximális fajlagos ellenállás) és

-korrózió védelmi tulajdonságok (mesterséges öregítés).

A földelőkkel és mélyföldelőkkel szemben az MSZ EN 50164-2 szabvány külön követelményeket határoz meg.

Ebben az esetben mindenekelőtt az anyag típusa, a geometria, a minimálisan használható méretek és a villamos tulajdonságok fontosak.

Ezek a szabványból származó követelmények fontos termékjellemzők, amelyeket a gyártói dokumentumokban és a termék adatlapján fel kell tüntetni.

11.1.3 MSZ EN 50164-3:2009 Az összezsátozó szikraközök követelményei

Az összezsátozó szikraközöket földelő rendszerek galvanikus leválasztására lehet használni.

Az összezsátozó szikraközök kialakítása szempontjából az MSZ EN 50164-3 meghatározza, hogy ezeket úgy

kell méretezni, hogy az egyes komponensek, amennyiben a gyártói adatoknak megfelelően vannak beépítve

megbízhatóan, tartósan és biztonságosan működjenek a személyek és a környező berendezések

veszélyeztetése nélkül.

11.1.4 MSZ EN 50164-4:2009 Vezetőtartók követelményei

Az MSZ EN 50164-4 rögzíti a fémes és nemfémes anyagból készült, a felfogóval és levezetővel kapcsolatba

kerülő vezetőtartók műszaki követelményeit és bevizsgálásának módját.

11.1.5 MSZ EN 50164-5:2009 A földelők ellenőrzési aknáinak és a földelők tömítéseinek követelményei

Minden vizsgáló dobozt és földelő átvezetőt úgy kell kialakítani és megtervezni, hogy rendeltetésszerű használat

mellett megbízhatóan és személyek vagy a környezet veszélyeztetése nélkül üzemeljenek.

Az MSZ EN 50164-5 a vizsgálódobozok és földelő átvezetők műszaki követelményeit és bevizsgálásának módját

írja elő (pl. nyomásállóság, tömítettség).

Készült 2019.02.20. napján a DEHNsupport Toolbox 12/43 (2.047) kockázatelemző programmal

Sopron, 2019.02.20.